

Information

Køb abonnement

Log ind

Kultur

Lea Marie Løppenthin

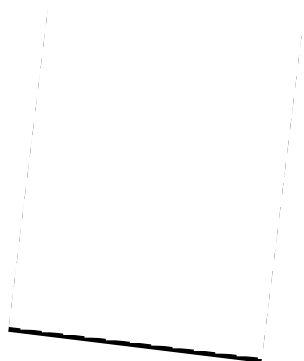
Om frihed i Vietnam og overalt

Vi har brug for en ny kommunisme i Europa, i USA, i Afrika og i Vietnam, hvor stjerne og hammer og segl hænger som pynt i gaderne, musealiseret og glitrende ligesom Ho Chi Minhs balsamerede krop i mausoleet på Ba Dinh Square. Forfatteren Lea Marie Løppenthin skriver rejseessay fra Cat Ba i Vietnam i anledning af 40-året for Vietnamkrigens afslutning

Kommunismen i Vietnam er musealiseret og glitrende, som Ho Chi Minhs balsamerede krop i mausoleet på Ba Dinh Pladsen i Hanoi. Scanpix

🕒 2. maj 2015

Rejsetilbud fundet på travelmarket.dk Se alle rejsetilbud

Australien

Australien på egen hånd - startpakke

• Varighed: 3 dage

Pris fra kr. 8.395,-

1

Det er formiddag. Jeg sidder på vores balkon på Sunrise Resort. Jeg har udsigt til swimmingpool, palmer og bag dem, havet. Emeli, min lysende ven, ligger i sengen og læser. Vi er de eneste gæster,

det er uden for sæsonen. Emeli og jeg, vi er de sjove dronninger af det meget ensomme hotel.

Vi er på Cat Ba, en ø i Ha Long Bay i det nordlige Vietnam. Når jeg kigger på havet og de klipper, der stikker op af vandet, kan jeg kun tænke på *The Deer Hunter*. Filmen foregår i det sydlige Vietnam i den sidste del af krigen, men blev optaget i Thailand. Den kom i 1978, kun tre år efter krigen afslutning; Vietnam var ikke et godt sted at optage amerikanske film på det tidspunkt. Jeg kan bedst lide den første del, den der foregår i Pennsylvania. Den lange bryllupscene, hvor en af vennerne skal giftes, inden han skal i krig. Jeg tænkte ikke på krigen under bryllupscenen, kun på Robert De Niro, der prøver at røre ved sin vens kærestes arm og ikke tør, på runddansen og orkestret, på den beskidte og kærlige fest, som brylluppet er. Og da soldaterne så pludselig er taget af sted, da de ligger og skyder i junglen omkring Me Kong Deltaet, er det tydeligt, hvor umuligt det bliver at videregive noget som helst til dem, der er blevet tilbage og venter.

Det er krigene mellem Vietnam og Kina, der kommer først på krigsmuseet i Hanoi, buster af krigsherrer i Djengis Khan-lignende uniformer fra 1.000 år tilbage. Selvfølgelig må krigshistorien fortælles kronologisk, man må begynde med begyndelsen. Den amerikanske krig har ikke gjort særskilt indtryk på den vietnamesiske krigshistorie, ikke mindst fordi der er så store ønsker om et venskabeligt forhold til USA. De amerikanske frihedsidealer var en afgørende inspiration for modstandsbevægelsens leder Ho Chi Minh, som selv under krigen understregede, at Vietnam ikke var i krig mod det amerikanske folk, men imod den amerikanske regering. USA foretog den sidste invasion af mange, før den var der franskmændene, japanerne, franskmændene igen og før Kina, den ældste og vigtigste fjende.

Jeg mødte to amerikanere, da jeg var ude at gå i morges, jeg kunne ikke afgøre om de var et par. De boede på et andet *beach resort* længere nede ad stranden magen til vores. Manden ville meget gerne snakke med mig og høre, hvem jeg var, han syntes det var *creepy*, at der ikke var nogen turister, han og kvinden var også alene på deres hotel, manden sagde, det mindede ham om *The Shining*. De var rejst til Hanoi for at arbejde på en klinik for folk med fysiske deformiteter, *som følge af Agent Orange!* skulle jeg til at sige. Men så huskede jeg min taktløshed over for de to amerikanere, vi mødte på båden i går, som havde fået deres uddannelser betalt af militæret. Vi talte om vores arbejde i stedet og tog så fredeligt afsked.

I torsdags var det 40 år siden, Vietnam-krigen sluttede. Det er kort og lang tid. Min far har fortalt mig, at der er adskillige amerikanske hjælpeprogrammer i Vietnam i dag, og at der endda er Vietnam-veteraner, der har slået sig ned her og har giftet sig med vietnamesiske kvinder. Men den amerikanske regering vil ikke tage ansvaret for de børn, der stadig bliver født med deformiteter som følge af Agent Orange, et giftstof som det amerikanske militær smed ned over den vietnamesiske jungle under krigen. Det var for at dokumentere følgerne, at min far kom til Vietnam første gang i 1980'erne. Han og hans ven Johnny, der var fotograf, lavede reportager til bl.a. *Land og Folk*.

Min far var sidst i 20'erne, da han var i Vietnam første gang. På hans kontor på fabrikken i Hai Suong, hvor han er administrerende direktør nu, hænger der fotografier af ham, denne tynde lyshårede mand i cowboybukser, der drikker the med forskellige medlemmer af den daværende vietnamesiske regering. Han var kun lidt ældre, end jeg er nu.

For nogle dage siden spiste vi frokost med min fars kæreste Hiens forældre. Hien er på min alder og hendes forældre er omkring de 70. Oanh og Hoà har oplevet krigen mod amerikanerne i 1960'erne og 70'erne, de kommunistiske reformer efter krigen i 80'erne, og så *Doi Moi* – den vietnamesiske Glasnost i slutningen af 80'erne, som medførte, at Vestens handels-embargo mod Vietnam blev hævet. De har oplevet en gradvis økonomisk opblomstring i 90'erne, 00'erne og 10'erne.

Jeg var i Hanoi for første gang i 2002, da min far lige var blevet udstationeret til den danske ambassade. Den vietnamesiske overklasse og middelklasse vokser, og Hanoi er fuld af dyre biler, mobiltelefoner og motorcykler. Der er kommet mange nye shoppingcentre til, siden jeg boede i Hanoi i 2003, og gaden, jeg boede på, har fået elegante cafeer og dyre tøjbutikker, hvis ikke det var for de store skraldebunker langs søen, ville kvarteret minde lidt om den pæne ende af Vesterbro. Er gentrificering noget, man taler om i Asien? Man vil sikkert snart gøre det, i Vietnam, Korea, Japan og Kina, den slags aggressive økonomier.

Hoà og Oanh er krigsveteraner, de bor i Hanoi, men er medejere af et vandværk i Centralvietnam. De taler ikke engelsk, Hien var vores tolk. Jeg startede med at undskylde for, at jeg ikke taler vietnamesisk, og så undskyldte de for, at de ikke talte engelsk. Samtalen gik langsomt, jeg vidste ikke, om jeg skulle se på Hien eller hendes forældre, når jeg talte.

Hoà bemærkede at den skandinaviske velfærdsstat er et ideelt samfund. Jeg forklarede, at Vietnams uafhængighedskrig var et forbillede for den skandinaviske venstrefløj i 1970'erne. Det overraskede ham, det vidste han ikke. Han havde habitjakke på, en iPad i hylster med håndtag, han åbnede den og viste os billeder af sig selv som ung. Han duppede indimellem sin pande med et lommetørklæde, sådan en charmerende værdighed.

Jeg har en bog med på rejsen, en ekstra rådgivende instans: Det er Susan Sontags essay *Trip to Hanoi* fra 1968. Hun blev inviteret i kraft af sin rolle som amerikansk krigsmodstander og blev modtaget som æresgæst. Hun brød sig ikke om den høflighed, hun blev udsat for. Det skræmte hende, at den enkelte aldrig gav udtryk for private længsler eller præferencer, men altid talte i officielle vendinger i overensstemmelse med en officiel politisk holdning. Men så skiftede hun mening; hun afslutter sit essay med en fornyet subjektivitets-teori: Om det vestlige samfunds behov for ironi og for en løbende blotlægning af skjulte følelser, egoisme og forfængelighed. Hun skriver om dette behov som sit eget, men at hun er blevet udfordret af mødet med det vietnamesiske samfund. Hun konkluderer, at sammenhængen mellem inderlighed og norm er anderledes i Vietnam. At følelser har en mindre privilegeret plads.

Susan Sontag ville gerne føle solidaritet med det folk, hun beundrede. Det kan være eksotiserende at ville gøre egoisme til et særligt vestligt fænomen. Alligevel genkendte jeg hendes karakteristik af vietnameserne i Hiens forældre. De havde ikke noget ønske om dramatik eller sentimentalitet: Hoà fortalte, at hans krøllede hår var et stort problem i begyndelsen af 80'erne, hvor al pynt blev betragtet som kapitalistisk dekadence. Han var nødt til at barbære sit hår af, så det var tydeligt for myndighederne, at krøllerne voksede ud igen og altså ikke var kunstige. Og at hvis der kunne være en flaske i de nedre bukseben, var der tale om dekadente trompetbukser, og de blev klippet op på stedet. Det var den slags historier, han fortalte os, illustrative og charmerende anekdoter uden blod og sorg.

Jeg fortalte med vanlig kækhed, at jeg er marxist, at jeg ønsker at finde en måde at forvalte samfund på, der ikke indebærer censur eller moralisme som den, der præger vietnamesisk politik, men som kan introducere et andet frihedsbegreb end liberalismens. Eller: Et andet samfundsideal end frihedens, individualismens. Hien blev overrasket og spurgte Emeli, om hun også var marxist. Emeli svarede, at hun var enig med mig, men at hun var uafklaret i forhold til ideologi. Bagefter oversatte Hien, hendes forældre nikkede. Hoà talte, og hun oversatte: Han var også marxist, men har ikke samme fortolkning af marxismen som den vietnamesiske regering.

Jeg var nervøs for at Oanh følte sig tilsidesat, fordi hun ikke deltog i samtalen. Jeg tænkte på, hvad jeg kunne spørge hende om, tænkte på, om det bare var mig, der snakkede alt for meget, jeg, den kække, der styrede det hele og overså alt. Klokkeren to gik vi fra restauranten, Hoà skulle med os på krigsmuseet, men Oanh skulle hjem. Skal hun hvile, spurgte jeg, men nej, hun skulle til sang, hun synger i et kor for ældre damer. Vi blev begejstrede, og hun blev glad over, at vi var interesserede. Vi skal se hende synge i aften, når vi kommer tilbage til Hanoi, det er en koncert i anledning af kvindernes internationale kampdag i morgen.

På krigsmuseet gik Hoà omkring i sin habitjakke og det stilfærdige smil, han udpegede miner og våben for os, som han kunne huske, og han forklarede, hvordan de virkede. Smilet blev siddende i ansigtet, der var ingen synlig sorg, eller heroisme. Det var rekvisitter fra fortiden, genstande fra hverdagen, som når mine forældre fortæller om deres første fotografiapparat.

3

Senere spurgte jeg Hien, om min far ikke havde fortalt hende om min politiske overbevisning. Måske har jeg heller ikke fortalt ham om min politiske overbevisning. Jeg har været uafklaret. Nu er jeg afklaret, på grænsen til det euforiske, for sådan er klarheden, en afsindig motor i hjernen. Jeg har besøgt min fars fabrik: Alle medarbejdere har sikre og gode arbejdsforhold. Der er tilknyttet to læger til fabrikken, og gratis kantine. Hvis medarbejdere er ude for trafikulykker, hvilket ofte sker, bliver der samlet ind blandt medarbejderne til at støtte den pågældende medarbejder, hvorefter ledelsen fordobler beløbet. Det er ikke et spørgsmål om, hvorvidt medarbejderne er ude for trafikulykker på vej til arbejde, det er uanset hvornår. Det virker mere som en velfærdsstat end en arbejdsplads, noget, jeg i min triste tid tilbragt i selskab med Slavoj Žižeks nymarxistiske teori var bekymret over. Som 22-årig læste jeg i hans bog *Vold*, at *Corporate Social Responsibility* er en måde at neutralisere kapitalismens udbytning på, en maske at skjule det grimme ansigt med, som Žižek med vanlig patos formulerer det. Og jeg er sikker på, at mange virksomheder bruger den slags begreber til at vaske hænder med, ligesom alle slags begreber kan bruges til at vaske hænder med. Nogle gange er der bare en reel konsekvens af begreberne. Marxisme kan være så latterlig, så platonisk. Marxisme kan bruges til at trække enhver glæde, enhver omsorg ud af sig selv og gøres til udtryk for en maske, der dækker over et grimt ansigt, ondskabens ansigt. På den måde kan marxisme minde om freudianisme, som hos Žižek, den nar, den kæmpenar, jeg bliver så vred bare ved tanken, at han forfører så mange universitets-egern som det egern, jeg selv var, med så dårligt akademisk arbejde. Vigtigst er det at slippe Lacan, Freud og forestillingen om det principielt uopfyldelige begær. Psykoanalysen har altid været borgerskabets filosofi, og det er klart, at ingen af os længere kan slippe ud af borgerskabet: Vi er neurotiske, fordi vores økonomi er neurotisk, individualistisk og angstprovokerende. Sådan kan det ikke blive ved. Vi har brug for en ny kommunisme alle steder, i Europa, i USA, i Afrika og i Vietnam, hvor stjerne og hammer og segl bogstaveligt talt hænger som pynt i gaderne, musealiseret og glitrende ligesom Ho Chi Minhs balsamerede krop i mausoleet på Ba

Dinh Square. Ho Chi Minh blev balsameret mod sin vilje, han havde bedt om at blive begravet under et træ, kan man forestille sig en voldsommere ligskænding? Vietnam er præget af hård censur, korruption og globale markeds kræfter. Det har ingenting at gøre med kommunisme.

Vi har brug for en ny kommunisme i verden, som ikke negligerer pynten, ikke udelukker den enkeltes ønsker om fine ting og anerkendelse og kærlighed. Vi har brug for en ny kommunisme, som ikke negligerer behovet for ro, den herkomst et menneskeliv er indlejret i, som ikke opfordrer børn til at vende sig mod deres forældre og deres skolelærere for enhver pris. Vi må protestere mod de uligheder, der findes, vi må blive vrede på de strukturer, som fastholder de uligheder. Vi må bekæmpe de strukturer. Men det går ikke uden tålmodighed. Det går ikke uden den forsigtighed, det er at duppe sin pande med et lommetørklæde på en varm dag. Hvis vi opgiver nænsomhederne for en højere sag, er denne højde allerede gået tabt. Så er der ikke andet tilbage end diktatur eller værre endnu, frihed til at være helt alene.

📍 REJSER VIETNAM-KRIGEN VIETNAM

Prøv Information gratis i 1 måned. Vælg den løsning der passer dig bedst her »

Lea Marie Løppenthin

---

f. 1987

Debuterede sidste år med digtsamlingen 'Nervernes adresse' på forlaget Gladiator. Teksten er et uddrag af en dokumentarisk bog, som Lea Marie Løppenthin lige nu arbejder på med titlen 'Rejse til Hanoi'. Læs mere fra Vietnam på hendes og faderens blog:

<http://lealoepenthin.com/>

<https://thomasbopedersen.wordpress.com>

Del 154

Kommentarer (4)

🏠 Forsiden lige nu

